

JUSTITICIA SOCIAL

PREU:
15 CTS.

Les esquerres han guanyat l'Estatut. Les esquerres han de realitzar-lo

ORGAN DE LA UNIO SOCIALISTA DE CATALUNYA

La victòria de l'Estatut

Una lluita política de trenta anys ha finit.

Una nova lluita comença.

Per a Catalunya, doncs, l'hora és de màxima gravetat, de màxima responsabilitat. Exigeix d'ella, un canvi integral d'actituds i d'intencions, una psicologia col·lectiva absolutament distinta. ¿Ens sabrem adaptar?

Érem protestataris.

I hem d'ésser constructius.

Estàvem a la defensiva.

I hem d'iniciar l'ofensiva.

Exigiem per a realitzar.

I ara hem de realitzar.

Vivíem en un ambient de revolta, de resistència, de sabotatge, no al costat, ni a espatlles, sinó en front de l'Ebre, amb esperit de guerra més o menys materialitzada.

I hem de crear i saber viure en un ambient de realitats positives, on l'absència total de les paraules i gestos que ens eren característics ens comprendrà primer i ens forçarà, tot seguit, a trobar altres paraules i altres gestos més difícils, més complexos, més subtils.

Catalunya, guanyada la batalla de l'Estatut, encara que sigui petita i retallada victòria, obre un capítol definitiu de la seva història.

Un capítol que o serà eminentment socialista o acabarà a les primeres planes d'escriptura estafeta, carrinclona.

El cinisme de Lerroux

Lerroux vol venir a Barcelona a donar ordres als reials republicans que el tenen per capità.

Volgué venir a començaments de setmana, y ajornà el viatge per a no regatejar el seu vot a l'aprovació definitiva de l'Estatut.

Lerroux es va superant dia a dia en cinisme.

¿Es pensa Lerroux que Catalunya és un país de negres? ¿Es pensa que aquí som un poble insensible, desmemoriat, una reproducció vil d'aquell del "pavo republicano" i de les "meriendas fraternales"?

Res no té a fer-hi Lerroux aquí. Ni cap lerro-

xista. Massa hem tolerat que en aquest any i mig de República continuessin deixant els seus deixebles les seves impressions digitals en l'administració de Barcelona. I ara és l'hora de la liquidació total.

Lerroux va dir a Saragossa que no era possible concedir a Catalunya l'ensenyament, la justícia, l'ordre públic, una hisenda pròpia, i va demanar llibertat completa i unilateral de revisió per al Govern central.

Els lerrouxistes són responsables de les retallades fonamentals que ha sofert l'Estatut en matèria d'ensenyament i d'hisenda.

Els lerrouxistes foren els aliats dels Royos i Albes en la tasca indigna i antirepublicana de l'obstrucció a l'Estatut.

A Catalunya sols els traïdors, els monàrquics, els militars conspiradors poden acceptar el lerrouxisme.

Amb aquestes afirmacions estem segurs d'interpretar el sentiment de la totalitat de Catalunya. I caldrà que això es palesi si Lerroux, colmant el cinisme, s'atreveix a deshonorar-nos amb la seva visita.

L'última malifeta de la Lliga

Abadal, diputat de la Lliga, va signar, junt amb lerrouxistes i agraris, una esmena que exigia l'ús del nou cens en les eleccions constituents catalanes. L'esmena, d'aparença "democràtica", fou una maniobra jesuítica, l'última malifeta d'un partit que no reeixí en la tàctica de sabotatge a l'Estatut.

L'aprovació de l'esmena hauria inutilitzat l'aplicació de l'Estatut per un any. La demostració és fàcil.

El nou cens no serà aprovat fins a darreries de gener de 1933, amb la possibilitat d'un nou ajornament. Val a dir que les eleccions constituents no s'haurien pogut celebrar abans de la primavera de l'any vinent; que el pressupost de l'Estatut s'enllestiria en el curs de l'estiu; que els pressupostos de l'Estat central, confeccionats i aprovats aquest any sense la pressió d'una confecció i aprovació gairebé simultània del pressupost català, entrebancaria el nostre, i que fet i fet, entre discussions, conflictes de jurisdiccions, reunions de comissions mixtes, Catalunya tindria pressupost estatutari a darreries de 1933.

I mentrestant què?

L'estat psicològic present de Catalunya, treballat per any i mig de commocions polítiques i socials, per fortes il·lusions constantment ajornades, necessita ràpidament el sedant d'un Estatut en ràpida execució. De no ésser així, caurà en la morbositat.

Justament això cercava la Lliga amb la seva esmena tan cordialment acollida per lerrouxistes i agraris: enfonsar el poble català en les tenebres de la indiferència política, per a donar el seu cop de mà electoral. Les conseqüències no la preocupaven. Car el catalanisme de la Lliga no va més enllà del calaix dels seus cotitzants. Catalanisme de burgesia eixorca, encara d'ànima medieval, que se sentia forta i contenta en el període dels jocs florals i pressent enormes trasbalsos precisament a l'hora de la primera concreció catalana.

Hipòcrites, fariseus!, com va dir Crist als seus avantpassats de Judea...

Avui arriben els parlamentaris catalans

Aquesta nit, a les onze, per l'estació de França, arribaran a Barcelona els diputats catalans que tan bravamant han lluitat en les Constitucions. No portaran a Catalunya l'Estatut que de Catalunya se n'emportaren. Portaran un Estatut que ofereix enormes possibilitats constructives, l'únic Estatut que era factible en l'hora actual de la República i del sentiment espanyol. La responsabilitat no és d'ells. En tot cas, d'haver-n'hi, seria de tota Catalunya.

Els diputats catalans han d'ésser, doncs, acollits amb entusiasme. Són els nostres representants i han complert el seu deure amb constància i energia. I el poble ha de manifestar-se retent-los un gran homenatge de simpatia i adhesió.

No hi mancaran els companys de la U. S. C., els quals són pregats de concentrar-se a l'estatge central per a d'allí sortir en columna i bandera cap a l'estació de França.

L'onze de setembre de 1714 per R. FOLCH I CAPDEVILA

Fa una colla de temps que, cada any, el catalanisme rememora aquesta data amb gran solemnitat. L'estàtua de Rafel de Casanova desapareix sota una allau de corones i de poms de flors amb llaços de les quatre barres plens de lemes patriòtics.

En un principi—una trentena d'anys enrera—quan l'estàtua es trobava al Saló de Sant Joan, tocant a l'Arc de Triomf, hi anaven escamots de joves, la nit abans, i hi portaven corones passant per carrers sense trànsit, per tal de sostreure's a la vista de la Policia que vigilava els encontorns; en fer-se de dia, l'estàtua apareixia florida i les

autoritats destroçaven barrocament corones i flors i la Premsa castellana i castellanitzada posava el crit al cel. Més endavant, diverses entitats catalanistes hi anaven en incorporació desafiant les ires de la Policia, que dispersava els concurrents a cops de sabre i s'enduïa alguns detinguts. Després es traslladà l'estàtua a la Ronda de Sant Pere i cada any es feia la commemoració amb certa oficialitat, acudint-hi en incorporació el Municipi i la Mancomunitat, i anava adquirint importància la diada. Aquesta, però, sempre tenia un gran relleu gràcies a la persecució de la Policia i a les mesures coactives de

les autoritats oficials. L'onze de setembre era una data en la qual es palesava la protesta de Barcelona contra les autoritats castellanques, i contra el centralisme espanyol. Era una data simbòlica, a la qual, com a tal, tots hi portàvem una col·laboració o altra.

Ara, passada ja l'època de la clandestinitat en la commemoració, es podrà, a plena llum i amb tota llibertat, desplegar la màxima fastuositat patriòtica, amb banderes, discursos, assistència de comissions oficials i del Govern de la Generalitat, etcètera, etc.

Doncs bé; ara que el fet d'aplegar-se a l'entorn de l'estàtua

del vell conseller ja no serà un símbol de protesta contra les autoritats centrals i quedarà reduït a una simple commemoració patriòtica, potser és l'hora de reflexionar i després de reflexionar deixar-ho córrer. Potser seria convenient deixar el camp lliure, perquè facin la commemoració aquells que, de totes les inquietuds que han fet moure la nostra catalanitat, s'han quedat essent només que separatistes, és a dir, només que protestataris; que continuïn aquests, si volen, explotant el símbol, i tingueu per segur que si algun dia veïssin efectiva la separació de Catalunya, també deixarien de banda

la diada commemorativa dels màrtirs de Barcelona de l'any 1714.

Desapareguda l'oportunitat de protesta de la diada de l'onze de setembre, basada més que en les nostres manifestacions en les contramanifestacions de la Premsa i de les autoritats castellanques, examinem fredament la data històrica que es rememora i veurem que els nostres avantpassats de 1714 no mereixen un enterniment gaire profund.

Els barcelonins d'aquella època d'invasions i de setges de Barcelona es deixaven fàcilment portar per apassionaments i

(Continua a la pàgina 4)

LA SETMANA POLITICA

Ja tenim Estatut!

L'Estatut de Catalunya és ja llei de la República. Catalunya, gràcies a l'esforç cívic del 12 d'abril, té ja en les seves mans l'eina per a bastir un nou poble, una nova civilització. Hem de tenir-la ben ferma en les mans per a crear una obra perfecta.

L'Estatut aprovat per les Constituents no és l'Estatut que votà Catalunya. Conté dues falles fonamentals: l'ensenyament i la hisenda.

La fórmula de l'ensenyament és una llaga viva, que costarà molt de guarir i que possiblement enverini tot l'organisme si, amb bona voluntat per ambdues parts, no es troba una solució.

La fórmula de la hisenda és una camisa de força a la iniciativa constructiva catalana, una limitació que ens pot resultar fatal si ens manca el sentit històric de la nostra responsabilitat.

És aquesta, més que la de l'ensenyament, la falla pitjor de l'Estatut. L'Estatut ens cedeix uns impostos i condiciona una possible participació en altres. Això fa tants o quants milions de pessetes. Però, això és poca cosa, siguin molts o pocs milions, si tenim en compte que se'ns fixa un límit: el cost que es calculi dels serveis traspassats a la Generalitat. Vet ací la clàusula perillosa, que entorbeix l'alegria ciutadana. No ho és la de revisió als cinc anys, car si nosaltres reeixim en l'aplicació del nostre Estatut, en cinc anys Espanya s'estructurarà federativament, i en la revisió hi guanyarem sempre.

En limitar el total d'ingressos provinents d'impostos centrals al cost dels serveis traspassats, mal dotats, mantinguts en total misèria, l'Estatut ha limitat també les possibilitats de l'Estatut.

Havent-hi un límit, i un percentatge de les contribucions industrial i d'utilitats i timbre en cas de déficit, la Generalitat no podrà incrementar els impostos territorial i de drets reals cedits totalment. La Generalitat haurà, forçosament, de fer els ulls grossos, com els ha fet l'Estat central, per a obtenir el màxim dels percentatges condicionats. Car si la Generalitat incrementant els impostos cedits totalment, cobris el cost calculat dels serveis no tindria cap participació de la industrial, d'utilitats i del timbre. No podrà haver-hi ministre català de finances que vulgui arribar a tal "èxit".

No compensa aquesta limitació, el dret que ens reconeixen de crear nous impostos sobre matèries no imposables per l'Estat. És, més aviat, un agreujament i, potser, en el pensament de molts que votaren, una trampa. Perquè, si la Generalitat, lleugerament, creés nous impostos, la guerra contra l'Estatut dins de Catalunya seria prompte aferrissada.

Tenim ja Estatut.

Un Estatut que pot ésser el

començament d'una vida nova o l'acabament d'una il·lusió.

Un Estatut que posarà a prova les facultats constructives dels catalans.

Se'ns ha enutjat «El Matí»

El Matí dedica un editorial a la recensió de la conferència que sobre "Catolicisme i Capitalisme" vaig donar a l'Ateneu Polytechnicum. I assegura que a les quatre ratlles ja arribà a l'"evidència que el conferenciant, perfectament saturat de literatura de baix preu, destinada a un públic de suburbi o de colònia intel·lectual, ni coneix la història, ni sap el que és i significa el catolicisme".

En llegir això vaig sentir un consol. Vaig pensar que, caritativament, *El Matí* em donaria una lliçó d'història i de catolicisme. Però no.

El Matí, en realitat, no féu sinó coincidir en una de les meves conclusions. Curiosa coincidència, encara que involuntària, que referma les meves conviccions i em dona aquesta altra: que per poc que jo sàpiga d'història i de catolicisme en sé almenys tant com l'editorialista d'*El Matí*. I jo no sóc cap especialista...

Car, diu, "és una aberració inconcebible voler sostenir que la religió fundada per Crist, qui fou pobre tota la vida i morí desposseït de tot, i propagada per apòstols i deixebles humils, pobres, desvalguts, sigui l'aliada i protectora del capitalisme".

En primer terme: Crist fundà el cristianisme, no el catolicisme. I catolicisme és la negació del cristianisme. En segon terme: Crist va ésser pobre tota la vida i morí desposseït (¿en què pot ésser desposseït un home que mai no tingué res seu?), però l'Església catòlica no és pobre i desposseeix a qui sigui; els apòstols foren pobres, desvalguts, però els "ministres" que els succeïren han acumulat riqueses i les han defensades amb les armes a la mà quan han pogut i subvencionant conspiradors quan les armes en les pròpies mans els cremen. Exemples n'hi han amb excés. Citem-ne un: els jesuïtes, branca forta del catolicisme, conspiren contra la República més per les riqueses que retornar a la col·lectivitat que per la dissolució en si. La desposseïció és el que els obsessiona, oblidant que Crist no pogué ésser desposseït de res perquè res no tenia!

I afegeix: "els abusos d'aquest (del capitalisme) mai ningú no els ha denunciat i blasmat amb tanta d'energia com els Pares de l'Església, els Sobirans Pontífexs i els escriptors catòlics de totes les èpoques". Em dona la raó. El catolicisme no denuncia ni blasma el capitalisme, sinó els "abusos" del capitalisme. Vol dir que el capitalisme és una cosa catòlica si "abusa" menys o en el grau que plagui als Pares de l'Església, dels Sobirans Pontífexs, etcètera. Exactament el que vaig dir: el catolicisme és su-

port del capitalisme; el catolicisme és incompatible amb el socialisme, car nosaltres no denunciem i blasmem els "abusos" del capitalisme, sinó el capitalisme a seques. ¿Es que el capitalisme pot no "abusar"?

I conclou: "És evident que el catolicisme és incompatible amb el socialisme; però això és perquè aquest no és compatible amb la llibertat i la dignitat humanes, mentre que el catolicisme és el que abolí l'esclavitud i donà als homes, a tots, fins als més humils, una llibertat i una dignitat que el món no havia conegut mai i que visiblement i ràpidament desapareixen allí on arriba el predomini socialista". L'Edat Mitjana va ésser el període d'or del catolicisme, i en aquells mil anys no hi hagué ni llibertat ni dignitat per als homes humils. Després, quan els humils varen començar a redreçar-se, toparen amb l'Església catòlica, ells i els cors grans i els cervells poderosos que po-

saren els fonaments de la nostra civilització. I en el nostre temps foren els revolucionaris francesos, combatuts a sang i a foc per l'Església, els que proclamaren els Drets de l'Home i del Ciutadà, base de l'alliberament real dels esclaus, i som nosaltres, els socialistes, els qui en cinquanta anys d'influència efectiva en la vida col·lectiva hem dignificat el treballador, hem elevat més el valor humà dels "humils" que l'Església catòlica en dos mil anys de predomini gairebé absolut.

Evidentment: el catolicisme és l'aliat del capitalisme. Junts van i junts moriran. I això podem afirmar-ho, encara que no sabéssim res d'història ni d'encíclicles!...

L'acció directa del faisme 100 per 100

A *Solidaridad Obrera* hem llegit una correspondència sobre la vaga de Moncada i d'ella transcrivim els següents paràgrafs:

CERQUEM LA UNIÓ

El bolxevisme ha causat estralls incalculables. Llabor exòtica, no s'ha assimilada a la terra nova en transplantar-se i ha produït uns fruits ressecs en comptes de la bona collita que se n'hauria pogut esperar.

Però els socialistes que ho som per amor a la humanitat en general i a la classe treballadora en particular, no tenim el dret d'ignorar ni el perquè del primitiu succés comunista ni els motius que l'ajuden a mantenir-se com una força revolucionària, tot i declarar-se enemic del socialisme tradicional.

Aquesta guerra absurda però intensa i sistemàtica que el comunisme mena contra el socialisme, que els partits comunistes fan als partits socialistes, que els líders comunistes promouen als homes representatius del socialisme, a desgrat de l'esperit de transigència, de respecte, de solidaritat de classe que els socialistes els oposen; aquesta lluita innoble, deslleial i infecunda—podríem dir esterilitzant—té els seus motius i les seves raons d'ésser i troba per a la fructificació de l'odi comunista, de la violència comunista, terrenys sedimentats que cal reconèixer, estudiar i remoure si és possible, a fi i efecte que no esdevinguin estèrils a força de sembres uniformes.

És clar que no em proposo ara emprendre la història detallada del comunisme ni estudiar-ne totes les seves fases. Tal tasca és més pròpia d'un erudit que d'un treballador i per a portar-la a terme seria necessari disposar dels preciosis arxius de la II Internacional i tenir a la disposició l'espai que pot oferir un llibre voluminós. De totes maneres, estrenyent l'assumpte i limitant-me als fets i documents més estrictes crec poder arribar a la fi d'aquesta empresa.

Es més que segur, tanmateix, que no innovaré res, que tot allò que jo pugui exposar és ja conegut. Però si en l'exposició dels fets i en el seu comentari sóc prou afortunat per a filtrar-hi alguna dada, algun detall que els lectors de JUSTICIA SOCIAL, desconeguin, em donaré per satisfet.

No és el meu intent de profunditzar les diferències intensificant els odis. Persegueixo, com amb la publicació dels meus articles sobre la "Unitat Sindical", el procurar arguments nets als socialistes catalans. Ni em serviré de textos dubtosos ni els presentaré de faisó equivoca. I conduiré el present estudi a la conclusió següent: És necessari esforçar-se per tal d'arribar a una entesa i a una col·laboració estreta amb els comunistes. Aquesta entesa i aquesta col·laboració són indispensables si de debò es vol socialitzar la riquesa. Però la cordialitat no serà possible mentre perdurin a la U. R. S. S. els procediments dictatorials i no es democratitzin les seves institucions de govern. Entretant podem ajudar a l'entesa a casa nostra treballant la base. La base és el poble obrer. Socialistes i comunistes tenim idèntica finalitat. Divergim en les tàctiques i en els procediments. Convé, doncs, parlar al proletariat el llenguatge socialista, demostrar-li la similitud de doctrines i no cansar-se descobrint el joc groller i perillós dels capdavanters comunistes. Aquests remouen només els instints, materialitzen el socialisme fins al punt de reduir-lo a un problema físic, a un menjar i dormir caní. Els socialistes fan el que poden per treure de la societat present tots aquells milloraments que endolceixen les llars obreres. *Fan* poc perquè no els és possible fer més;

"Con el afán de dar una solución rápida al conflicto, el Comité de huelga se dirigió al Gobierno civil, donde tropezó con una serie de obstáculos. Lo que menos interesaba en dicho centro era la solución del conflicto, puesto que ni quisieron recibirlos, diciéndoles que era en la Delegación del Trabajo donde debían acudir a buscar solución al mismo. Como es natural, este Comité se retiró, puesto que en modo alguno podía aceptar la intromisión en el conflicto de elementos gubernamentales, como son los Jueces mixtos."

Solidaridad Obrera és la catedral del faisme 100 per 100, la catedral ortodoxa de l'acció directa. Hem de creure, doncs, que per a un faista pur, el Govern civil no és un "elemento gubernamental", que allí s'hi pot anar sense perdre la virginitat de "los principios": de l'"acció directa".

JOAN COMORERA

però *fan* alguna cosa i actuen per a *fer*. Els comunistes no *fan* res, no volen *fer* res. *Fent*, demostrarien llur incapacitat o bé les dificultats tècniques de l'acció, de tota acció. (¿Quants anys hi ha que la U. R. S. S. prova de *fer* comunisme?) *Fent* i avançant poc, *fent* alguna cosa, donarien la raó als socialistes quan aquests diuen que: "Pel fet mateix de la seva amplitud, una revolució completa en el règim de la producció i de la distribució no pot ésser sinó el resultat d'una llarga i complicada sèrie de variacions parcials: les transformacions profundes no poden ésser brusques; les transformacions brusques no poden ésser profundes" (1).

Criticant-ho tot, sabotejant-ho tot, aprofitant totes les ocasions de revoltes locals, incrementant-les, enverinant-les fins al vessament de sang, dificulten sensiblement la ruta dels que volen *fer i avançar*, i així mantenen latent en els esperits miraclers la incògnita esperançadora de llurs possibles i radicals solucions. Pa, Terra, Pau, Treball, Justícia, totes les abstraccions els són bandera. Els que tenen fam, els que volen pau i treball, terra i justícia, s'escoltaran més aviat els que tot ho prometen en abstracte que no pas aquells altres que es limiten a arrencar-ho bocí per bocí, en lluita obstinada.

El secret dels successos comunistes rau ací: "Cal cridar i no fer res, prometre-ho tot i menysprear el poc". Llabor desesperança en l'esterilitat analfabeta.

CARLES CARQUÉS

(1) E. Vandervelde: *El Col·lectivisme i l'Evolució Industrial*.

Dels articles signats en són responsables llurs autors

"Terres de l'Ebre", novel·la de S. Juan Arbó.—Llibreria Catalònia. Barcelona.

Si haguéssim de parlar de *Terres de l'Ebre* ignorant qui és S. Juan Arbó, indubtablement remarcaríem moltes qualitats a la novel·la. Tractant-se de la segona obra de l'autor de *L'inútil combat*, hem de plànycer-nos de la seva publicació.

En els mots preliminars, Juan Arbó ens diu que *Terres de l'Ebre* correspon a una etapa ja closa de la seva vida. Novel·la concebuda i planejada durant l'adolescència, ha estat publicada per una raó sentimental. Aquest sentimentalisme serà tan respectable com es vulgui, però al lector li importa ben poc. *Terres de l'Ebre*, publicada abans de *L'inútil combat* hauria resultat quelcom remarcable, ric en possibilitats, apareguda després, és un error. I l'error resulta major per quant l'autor ha acabat l'obra després de publicada *L'inútil combat*, torturant-se, per tant, per a retrotraure's a l'època de la concepció.

Terres de l'Ebre plasma bé l'ambient miserable en el qual es mouen els protagonistes; sap donar una impressió perfecta d'aquella vida llorda, que fa les ànimes mesquines. Desperta i manté un interès. Pinta bé els caràcters. Els defectes de planejament i desenllaç no són pas massa. *Li negror de la comarca de l'Ebre* és mostra çà i llà i s'infiltra a les ànimes dels lectors.

Però al costat d'això, hom hi veu confusions i poca claredat; dificultats mentals i d'expressió. Repeticions inútils i monòtones. Poca gràcia en el maneig de la gramàtica. Sentiments primaris, en contrast amb la complexitat del principal personatge de *L'inútil combat*. I, sobretot, una sensibilitat artística ben allunyada d'aquella que palesa la primera obra de S. Juan Arbó; l'ésser, en moltíssims moments, una novel·la descriptiva, ho diu prou.

En l'autor de *L'inútil combat* hi veiem—dèiem—"l'escriptor novell que es presenta amb més empena, més saturat de força i vigor". Les qualitats innegables que, objectivament, té *Terres de l'Ebre* fan que no es desvirtui la impressió causada per la primera obra de S. Juan Arbó. Però no li afegeix gens ni mica de glòria; ben altrament, si caigués en cap més sentimentalisme semblant, se n'hauria de penedir més seriósament del que s'haurà de penedir d'haver publicat ara *Terres de l'Ebre*.

J. R. i T.

Bibliografia Cooperativa

Revue de la Coopération Internationale.—El número d'agost d'aquesta revista conté:

"Ginebra". Un examen pel secretari general de l'A. C. I., dels resultats de la Conferència del Desarmament. Henry May reconeix que tots aquells que aspiren a la pau universal se sentiran certament decebuts pels resultats poc satisfactoris de la Conferència; no perquè el text de la resolució no deixi entreveure perspectives de progrés, sinó perquè és de tèmper que la Conferència no proporcioni conseqüències pràctiques a aquestes declaracions de principi. Ara és a l'opinió pública a qui correspon exercir les pressions necessàries per aconseguir nous progressos en aquest camí.

"L'Educació Cooperativa i les Institucions Internacionals", per Alfred Zimmermann, professor de Relacions Internacionals de la Universitat d'Oxford, el qual declara que la raó per la qual l'autoritat de la Societat de Nacions no és més eficaç és que l'home ordinari ha tingut fins aquí molt poques ocasions de fer entrar l'internacionalisme en la seva vida. Cal que els homes adquireixin noves habituds abans que noves polítiques siguin possibles en la pràctica. "Les bases sobre les quals es podrà trobar una solució són les que presenta en la seva pràctica el moviment cooperatiu. L'internacionalisme cooperatiu és, en la seva pròpia esfera, una realitat perquè els cooperadors estan units en una obra semblant." Al mateix temps, el moviment ha de conjugar les seves forces amb totes aquelles que treballen més directament per la pau, el desarmament i la seguretat, ja que d'aquesta manera ajudarà a preparar les condicions indispensables per a la realització de la seva pròpia obra.

"La Cooperació i l'Economia organitzada", per Albert Thomas. Un fragment de la darrera Memòria sotmesa a la Conferència Internacional del Treball pel malaguanat director de l'Oficina Internacional del Treball.

"L'Assegurança i l'Estat". Un article basat sobre les recerques econòmiques de l'A. C. I., que dona les raons per

Possibilitat del desarmament

II

En arribar a aquest punt discrepam en absolut de moltíssims companys que accepten sense discussió les consideracions precedents, però en canvi consideren que el desarmament immediat és una càndida utopia. Molt altrament, esperem poder demostrar que el desarmament immediat i total de la República espanyola no solament és possible, sinó també molt senzill, i que no pot donar lloc a cap complicació de caràcter internacional. Tots sabem — i Azaña va dir-ho amb claredat i de manera magistral — que els nostres elements guerrers han estat fins ara absolutament ineficients i lògicament havien d'ésser vençuts sempre que entraven en lluita. Desgraciadament, en els últims decennis la realitat de les desfetes militars va venir a confirmar més d'una vegada aquelles presumpcions lògiques. La ineficàcia del nostre exèrcit i de la nostra marina militar era sens dubte millor coneguda dels agregats militars estrangers que dels nostres propis governants; i malgrat ésser tan evident la nostra indefensió, cap Estat poderós va sentir temptacions d'apoderar-se del nostre territori nacional. Els imponderables juguen aquí — com en tot — un paper importantíssim: tots els Estats poderosos saben molt bé que la conquesta de nous territoris per la violència constitueix un àpat de difícil digestió, encara que des del punt de vista militar la dita conquesta no ofereixi cap dificultat.

I cal tenir present que és molt fàcil trobar disculpa a l'atac contra un país armat, mentre que mereixeria l'oprobri universal l'Estat que ataqués militarment un país indefens.

Però sense acudir a un raonament que algú podria qualificar de subtil, és possible, en l'estat actual del Dret internacional, trobar un fonament solidíssim al desarmament immediat de la República espanyola. El cèlebre *Covenant* de Versalles o "Pacte de la Societat de les Nacions" és encara, al nostre entendre, dret vigent; i si bé els Estats que ells mateixos es qualifiquen emfàticament de potències de primer ordre consideren el *Covenant* com

les quals l'assegurança es presta a l'organització col·lectiva millor que a la finalitat del benefici privat, i que descriu un cert nombre d'institucions governamentals i municipals que ofereixen a les masses una assegurança econòmica i que realitzen una política econòmica i social en benefici del públic.

"Luma, una empresa internacional", per Anders Hedberg, el qual exposa com les organitzacions cooperatives escandinaves han trencat el monopoli del cartel internacional de làmpares elèctriques.

Fets internacionals:
La Desena Diada de la Cooperació Internacional. La Dotzena Escola Cooperativa Internacional.

Desenvoltaments Internacionals:
La Cooperació a l'Europa sud-oriental, pel doctor Edmund Kuncz (fi de l'article aparegut en el número precedent).

La Unió dels Consumidors polacs en 1931, per B. Przegalinski.

El moviment dels consumidors i dels productes agrícoles a la U. R. S. S.

El Vintè Congrés de la Federació Agrícola Francesa.

Notes educatives, Notes femenines internacionals, Revistes, etc.

un tractat excessivament plàtonic, els Estats menys poderosos hem de recordar amb emoció—i per què no amb absoluta confiança?—que en el preàmbul del mateix s'estableix que "els Estats signataris es comprometen a mantenir les seves relacions a la llum del dia, fonamentant-les en la justícia i l'honor". I això està signat per representants autoritzats de tots els Estats que tenen algun valor en el concert universal. Aquesta declaració tan solemne estampada en el preàmbul del *Covenant* culmina dignament en l'article 10, que diu textualment:

"Els membres de la Societat de les Nacions s'obliguen a respectar i a mantenir contra tota agressió exterior la integritat territorial i la independència política de tots els membres de la Societat. En cas d'agressió, d'amenaça o de perill d'agressió, el Consell determinarà els mitjans d'assegurar el compliment d'aquesta obligació."

Alegre i confiada, amb el sanities optimisme que comunica a les col·lectivitats el fet de saber que són respectades pel seu valer moral més que per la seva força, pot la República espanyola procedir al desarmament immediat sense més garantia que la representada pel fet de tenir signat el *Covenant* de Versalles juntament amb els més poderosos Estats del món. Seria imperdonable que els nostres polítics i governants no sabessin treure dels imponderables el gran partit que d'ells pot treure's, entossudint-se pel contrari amb actuar "tocant de peus a terra", la qual cosa ens conduiria a perllongar molt més del necessari el sosteniment d'uns armaments tan costosos com ineficients.

Una objecció sense valor; la doctrina del "chiffon de papier".—Els que vàrem presenciar el començament de la criminal tragèdia de 1913 recordem la frase avergonyits, però és convenient perpetuar-ne el record entre les noves generacions. Quan el més sanguinari dels autòcrates contemporanis qualificava ydespectivament de "chiffon de papier"—com si diguéssim un "paperot"—el tractat internacional que garantitzava la inviolabilitat i la neutralitat del territori belga, tractat que portava estampada la seva signatura imperial, no solament posava al descobert la immoralitat bàsica de les seves doctrines, sinó que demès venia a confirmar, amb el cinisme que en ell era habitual, el valor gairebé nul que la diplomàcia europea concedia als tractats internacionals elaborats per ella mateixa.

Però avui per fortuna la conducta cinica que podem anomenar doctrina del "chiffon de papier" està ja tan desacreditada com l'autòcrata imperial que en tan mala hora la va inventar; i és per això més sensible que els polítics que regeixen gairebé totes les nacions no considerin el *Covenant* de Versalles més que com un simple "paperot", ja que si el consi-

deressin com un tractat que ha de complir-se seria molt diferent el panorama de les relacions internacionals en els moments actuals. I malgrat la poca atenció que mereix dels polítics i diplomàtics, el *Covenant* és un tractat vigent, i per a donar-li tot el seu valor bastarà que un sol dels Estats signataris s'empari confiadament en les seves prescripcions, cosa que veurien amb astorament els que van estampar-hi solemniament la seva signatura sense cap intenció de donar compliment a l'estipulat en el Pacte.

Altrament, els polítics europeus que tant es preocupaven d'establir pactes de garantia abans de desarmar, cauen evidentment en una contradicció infantil, puix si acceptem que la doctrina del "chiffon de papier" ja ha passat a la història, no es necessiten més garanties que les contingudes en el *Covenant*; i, en canvi, si els tractats que se signin han de poder considerar-se com a "paperots" quan així convingui, amb el mateix cinisme podrà ésser trepitjat el *Covenant* que els pactes de garantia més perfectes que ara puguin establir-se.

El nostre comiat de la Conferència del desarmament.—La Conferència reunida a Ginebra no persegueix el desarmament total, sinó, més modestament, la limitació dels armaments; i és veritablement deplorable l'efecte que produeix a l'observador desapassionat. La República espanyola, que té possibilitat d'orientar-se cap al seu desarmament integral sense demanar permís a ningú, no hauria hagut d'acudir a tal Conferència, i amb això s'hauria estalviat alguns centenars de milers de pessetes. En contestació a la convocatòria de la Conferència hauria bastat fer constar que la República espanyola és un país noble i honest, que sap fer honor a la seva pròpia signatura, i que es considera suficientment garantitzada amb la vigència de l'article 10 del Pacte de Versalles.

Però a la propera tardor ha d'aprovar-se el pressupost espanyol per a 1933, i no considerem una tasca impossible de portar a bon fi el formar dintre de les Constituents un estat d'opinió prou intens per a reunir una majoria heterogènia i circumstancial que acordi suprimir radicalment del pressupost tota consignació de caràcter bèl·lic. Bastaria senzillament llicenciar tots els soldats i mariners, vendre en pública subhasta el bestiar i els vaixells de guerra, i convertir en "classes passives" tota l'oficialitat i altres individus dels quadros permanents. Fet això, que no és tasca difícil si s'empren amb entusiasme, el nostre prudent ministre d'Estat hauria d'acudir a Ginebra per acomiadar-se de la Conferència del desarmament, i naturalment podria aprofitar una ocasió tan solemni per a fer constar davant els astorats concurrents que la República espanyola—dues vegades mestressa de nacions—no necessita més garanties que les

de caràcter moral contingudes en el *Covenant* de Versalles per a lliurar-se confiadament a la seva reconstitució interna sense altres preocupacions que el progrés de la nació i la felicitat dels seus nacionals.

Garanties per al desarmament.—És lògic que els polítics reflexius reclamin algunes garanties per a votar el desarmament immediat i total. Però no serà difícil fer-los veure que les garanties més eficients seran les que s'adoptin a l'interior del país, i entre aquestes ha de considerar-se com a primordial la renúncia definitiva al nacionalisme econòmic.

L'exacerbació del nacionalisme econòmic, pròpia de la darrera etapa del règim capitalista, ha portat totes les nacions cap a un carreró sense sortida, i ha estat sens dubte una de les causes de la crisi econòmica que patim. Però el trànsit del règim proteccionista integral fins arribar a la llibertat absoluta de comerç, ha d'ésser fill de la pròpia voluntat nacional; i si bé és veritat que el període de transició pot ésser quelcom dolorós, mai no ho serà tant com les conseqüències de la crisi a la qual ens han portat el règim proteccionista i la política d'armaments.

ESTANISLAU RUIZ

Unió Socialista de Catalunya

Mítings i Conferències

AVUI

Conferència de Joan Comorera a Sort, a les nou del vespre. Tema: "Estatut i Socialisme".

Conferència d'Àngela Graupera a l'Ateneu de Mataró, a les deu del vespre. Tema: "La dona i la guerra".

DEMA

Miting a Sant Celoni, a les quatre de la tarda. Oradors:

D. Pallerola.
Joan Fronjosa.
R. Campalans.
M. Serra i Moret.

Conferència de Joan Comorera a Esterri d'Aneu, a les onze del matí. Tema: "La Revolució Social".

Junta Central de la Federació de la Maresma

Demà, a les deu del matí, es reuniran a Mataró els companys de la Junta Central de la Federació de la Maresma, per tal d'eleger Junta Executiva i les Comissions assessores.

Secció del Districte VIII

La Secció del Districte VIII organitza per als dies 24 i 25 del corrent la inauguració del nou estatge social (carrer Montmany, 24).

Secció I del Districte IX

La Secció I del Districte IX convoca als seus afiliats a l'assemblea general que tindrà lloc el proper dimecres, dia 14 del corrent, a les deu del vespre, al seu estatge social, carrer del Clot, 32, baixos, per a tractar del següent Ordre del dia:

1. Lectura de l'acta de la reunió anterior.
2. El delegat a la Junta Central de la F. Comarcal, junt amb el de la Junta Municipal del Cens electoral, donaran compte de llur actuació.
3. Nomenament de nous delegats per a la Junta Central de la F. C. i Junta Municipal del Cens.
4. Proposicions.

Campanya Pro Grup Escolar

L'Ateneu Popular del Poble Nou a tots els ciutadans obrers de la barriada

CIUTADANS:

Aquest Ateneu Popular ha decidit adreçar-se a l'Ajuntament per a indicar-li la conveniència, la necessitat més ben dit, de construir en aquesta barriada un *Grup Escolar*.

Gairebé totes les barriades de Barcelona tenen ja les seves Escoles perquè els infants puguin rebre l'ensenyament primari de la manera pràctica i saludable per al cos i per a l'esperit que la moderna pedagogia exigeix. Sols el Poble Nou, suburbi eminentment obrer i productor màxim de la riquesa de la ciutat, ha de passar encara per la vergonya d'haver de recollir la seva població escolar en locals insuficients, en locals horribles, avorrits i odiats pels mateixos infants que han d'assistir-hi.

Aquesta inexplicable i greu anomalia, per dignitat de tots nosaltres no hem de permetre que duri més. Seria un suïcidi estúpid el renunciar a un dret que com a ciutadans productors podem exigir amb més justícia que ningú. Ja és prou i massa que permetem que la major part del dia els nostres carrers restin bruts; que les cases dels nostres senyors propietaris no reunixin cap condició higièni-

ca, tot i cobrant els lloguers que els dona la gana; que els establiments de queviures, posant-hi el mercat municipal al davant, venguin els seus articles tarats i cars; que la companyia de tramvies ens faci pagar el que vulgui i que l'Ajuntament, en fi, ens tingui completament oblidats... Al que no tenim dret ni nosaltres ni l'Ajuntament, és a contemplar impassibles i consentir d'una manera incivil, que les nostres criatures, mentre nosaltres som a la fàbrica, al taller o a l'oficina, siguin tancades en aquestes covetes que en diuen "escuelas nacionales" i que no són res més que uns llocs on els nostres infants s'hi posen tristos i malalts.

Això no que no podem permetre-ho, repetim, perquè això seria voler continuar la negra història d'aquest país i seria condemnar-nos nosaltres mateixos a la ignorància i a l'esclavatge eterns.

Ara que s'ha canviat el règim, encara que no ho sembli; ara que hi ha milions per a comprar quadros, sants, caselles i trastos vells més o menys artístics; ara que al Municipi diuen que hi han representants del poble autèntics, ara és el

moment propici perquè això que l'Ateneu Popular demana sigui concedit de seguida. I ho serà, si els obrers del Poble Nou volen que ho sigui.

Penscu, companys, que si nosaltres portem a la sang i a l'ànima els vicis, la ignorància i les vergassades del règim antic, i ja no som capaços de fer grans coses, el menys que podem fer és preparar els nostres fills perquè en un règim nou puguin formar la societat justa i humana que cal organitzar.

El més urgent, doncs, el més peremptori, és treure els nostres fills d'aquestes escoles-corrals, on se'ls tracta com moltons, i portar-los a l'escola moderna, on la llum i l'aire i la ciència els facin homes sans i lliures.

Ciutadans obrers del Poble Nou! Ajudeu-nos en la nostra empresa! No cregueu pas que hem d'aconseguir el que ens proposem com aquell que demana una almoïna, no. Ho hem d'aconseguir sense merma de la nostra dignitat, i, si volem, repetim que ho tindrem.

Envieu les vostres adhesions i les vostres iniciatives a l'Ateneu Popular del Poble Nou: Marian Aguiló, 27.

COMARCALS

Girona

El cas Aguilera

Segurament que els lectors de JUSTÍCIA SOCIAL han sentit parlar d'aquest exquisit pintor. Abans d'entrar a fons de l'assumpte farem una petita descripció de la seva persona. És un home petit, de faccions molt pronunciades. El seu tarannà de bonhomia l'excusa de manifestar-se perquè hom es faci una idea del seu temperament. La seva veu ressona a les orelles dolçament, gairebé apagada. És d'aquells homes que porten sempre el cor a la mà. No té secrets per a ningú. Diu el que veritablement sent.

Com artista és un meravellós dibuixant i pintor. Farà uns cinc anys que l'home procedent d'Arbúcies, vingué a Girona a fer una exposició. No és per dir que aconseguí un èxit esclatant. Els elements intel·lectuals de la nostra ciutat s'entusiasmaren davant una manifestació d'art com aquella. Les felicitacions i les promeses a l'artista arribaren al comble. Més encara: li pregaren en gran manera que es quedés a Girona. Ell era l'artista esperat durant molts anys i, per tant, no li mancava res. Les promeses i les esperances es pronunciaren amb bel·les paraules. I és clar, l'home, cansat ja de les seves corrieres i il·lusionat per tan bells auguris, es quedà a viure a Girona. El temps ha transcorregut i, trist és dir-ho: les promeses no s'han fet efectives i l'abandó més vergonyant l'ha aclaparat.

El cas Aguilera, però, és comprensible. L'home està mancat d'allò que avui és imprescindible per a alternar amb la societat: la hipocresia. El seu temperament d'asceta, sentimental, l'ha allunyat de la vida pràctica dels nostres burgesos. Demés d'això, Aguilera ha estat sempre enemic de penyes i tertúlies i això és un pecat imperdonable per a un artista, puix l'ambient és el tot per als que cultiven l'art. Els mèrits artístics no tenen cap valor si no van acompanyats de certa fanfarroneria i condescendència pels costums eixores de la societat gironina.

Aguilera és un home de tremp i el seu caràcter no es doblega així com així i menys encara per a combregar en certes hipocresies. Un artista com ell, que sent l'art sols en el que té d'humà, no podia mancar en les nostres files: és un veritable socialista, que sent la doctrina i que sols en ella té posades les seves ànsies de redempció humana. Aguilera pintor és un orgull per a la Unió Socialista de Catalunya. Homes com ell, que viuen la idea donant l'exemple, són els cridats en la lluita contra l'opressió de la societat actual.

Aguilera, doncs, desenganyat de les promeses d'un dia llunyà, té necessitat d'espavillar-se, de sondejar nous horitzons. Aprofitant aquesta ocasió, vull fer un prec als volguts i admirats companys Serra i Moret, Campalans i doctor Xirau: És necessari que aquest meravellós artista no quedi desamparat. El que no han volgut fer uns homes d'ànima burgesa, encara que intel·lectuals, hem de fer-ho tots nosaltres. Això és: Segurament ja estareu assabentats de la pretensió d'aquest modest artista prop de la Generalitat. Seria un gran orgull per a la U. S. C. que a Barce-

lona poguessin comptar amb un nom tan prestigiós com el seu. Si a Girona se l'ha abandonat, almenys que trobi en vosaltres els veritables companys, sincers i nobles. L'artista s'ho mereix. A més a més, entre nosaltres ha d'existir la veritable germanor en tots els incidents de la vida.

¿Em perdonareu ara, volguts companys, l'atreviment de fer-vos aquest prec?

MANUEL ROSET SALA

L'onze de setembre de 1714

(Continuació de la pàg. 1)

partidismes. No es movien per altra cosa que per a posar-se al costat d'una o altra testa coronable, ajudant-la a guanyar un plet exclusivament dinàstic. Eren gent valenta, sí, però que es deixava enganyar fàcilment per minúcies d'alcoves reials. No defensaven la llibertat de Catalunya, com se'ns ha volgut fer creure, sinó les ambicions d'un Leopold emperador d'Àustria contra les ambicions d'un Lluís XIV de França, que es disputaven l'hegemonia d'Europa; l'un volia que la successió a la corona del degenerat Carles II d'Espanya anés al seu fill Carles; l'altre la volia per al seu nét Felip d'Anjou. I els barcelonins es declararen a favor de Leopold contra Lluís XIV; a favor de Carles contra Felip.

No hi havia en la fervor de lluita dels barcelonins una finalitat patriòtica contra un usurpador de llurs llibertats, sinó una posició rastrera als peus d'una dinastia pretendent. Certament que hi hagué un gran coratge en el fet que una petita ciutat com Barcelona s'alcés tota sola contra exèrcits formidables, i un gran heroisme en deixar-se matar abans de rendir-se; però foren un coratge i un heroisme completament equivocats i malaguanyats. Tot el més que mereixen els herois de 1714 és un record de pietat, però no d'admiració. Aquell refrany: "Cada català té un rei al cos", no vol dir que els catalans tinguin la dèria d'imposar-se o l'urc de manar—proves hem donat del contrari—, sinó que els catalans d'abans portaven a l'ànima el partidisme a favor d'un rei o altre; i això, en definitiva, no és un títol d'enlairament, sinó tot el contrari.

Se'ns dirà que les qüestions dinàstiques eren qüestions del temps, a les quals els catalans no podien sotstreure's. D'acord, i això confirma que els nostres avis es deixaven arrossegat per les circumstàncies. Altra cosa hauria estat que, en veure's abandonats per l'arxiduc Carles, si no volien rendir-se a les tropes de Felip d'Anjou, haguessin aixecat el penó de la independència de Catalunya; però es feren matar victorejant, encara, l'arxiduc.

Fem servir la història per a subjectar-la a un esperit de crítica implacable—perquè tota ella és plena d'errors i de baixeses—i per a treure'n lliçons en vistes a l'esdevenidor. Però deixem-nos de perdre temps en diades tradicionals i commemoracions patriòtiques, perquè la nostra època exigeix atenció envers altres coses.

LA REFORMA AGRARIA

SERRA I MORET CONTESTA A BALBONTIN

El Sr. SERRA MORET: El Sr. Balbontín ha hablado contra el apartado d) de la Base 7.ª de este dictamen, y ha aducido algunos argumentos, en defensa de su tesis, que no pueden convencer a la Comisión e inducir a modificar dicho apartado. En primer lugar, porque en esta Base no se trata de defender a los grandes terratenientes, sino, sencillamente, de defender aquellos progresos técnicos y económicos que se han conseguido, muchas veces, por el esfuerzo personal de gentes que no son ni capitalistas ni grandes terratenientes, sino que han podido transformar la tierra y que han hecho cultivable aquello que era simplemente un erial o algo que no servía para la producción. Hay que defender estos intereses en beneficio de la economía nacional y no se trata de otra cosa.

La Comisión no hace la defensa de los grandes terratenientes, ni la hace el Gobierno, sino todo lo contrario; y no hay que acudir a párrafos literarios para demostrar lo que con hechos se ha demostrado ya, o sea: que la República no defiende a los grandes terratenientes. Acabamos de aprobar la Base 6.ª de este dictamen, dentro de la cual existen argumentos suficientes para contestar al Sr. Balbontín. Yo no sé cómo van a quedar los grandes terratenientes cuando se aplique la Base 6.ª del dictamen que estamos discutiendo; en realidad, no queda lugar para ningún gran terrateniente en este país; por todas partes se ha reducido la posibilidad de poseer grandes extensiones de territorio nacional; por todas partes se ha cercenado este privilegio, que hasta la fecha había sido, realmente, una plaga para nuestro país, y, por consiguiente, no veo el motivo por el cual el Sr. Balbontín expresa aquí su pesimismo, puesto que está aprobado ya por la Cámara todo lo que a ese aspecto hace referencia. No creo que los terratenientes de España puedan tener un gran porvenir después de haberse aprobado la Base 6.ª de este dictamen; pero es que, además, en este apartado no se defiende, de ninguna manera, a los grandes terratenientes.

Tenga en cuenta el Sr. Balbontín que España es un territorio quebrado, que en muchas de las regiones de nuestro país ha sido muy difícil transformar la tierra y que han sido los cultivadores directos, no las colectividades, los que la

han transformado para hacerla productiva, y como hay tantos medios de expropiar la tierra en este proyecto que estamos discutiendo, no sería justo ni equitativo que a aquellos que han puesto a contribución todo su esfuerzo—esfuerzo en muchos casos debido a varias generaciones—y todas sus energías, no en provecho propio, sino en el de la colectividad, no se les reconociera la labor realizada y se les premiara expropiándoles porque sus tierras estuvieran comprendidas en alguno de los apartados de la Base 6.ª, que ya está aprobada.

Además, existen regiones que hay que tenerlas en cuenta de una manera especial. Habrá observado el Sr. Balbontín que cuando aquí se ha hablado de las expropiaciones se han alzado voces de los representantes de distintas regiones de España, y de una manera muy particular de la región canaria y de la levantina—donde ha sido tan difícil transformar la tierra para ponerla en condiciones de cultivo—a formular objeciones y a protestar. No se trata aquí de otra cosa que de salvar esta riqueza nacional, que no puede ser entregada, ni por sus proporciones ni por sus sistemas de cultivo, a ninguna colectividad ni a ninguna Cooperativa. Casi todos los que constituimos esta Comisión compartimos los ideales del señor Balbontín en lo que hace referencia a entregar la tierra, en lo posible, a aquellas Cooperativas y a aquellas colectividades agrícolas que pudieran disfrutarla por su cuenta. Nosotros experimentaríamos una gran satisfacción si pudiéramos ver que en España se desarrollaban estos organismos de trabajadores para explotar directamente la tierra en forma colectiva; eso es lo que deseamos y a eso vamos; pero en la actualidad tampoco existen estas Cooperativas de labradores a las que poder entregar la tierra.

En este punto, la Reforma agraria está inspirada en las realidades que nos ofrece el país. Debemos dividir la tierra, y a eso va la Reforma agraria: a dividirla, a hacer cultivadores directos, a constituir familias que lleven la tierra, si no en propiedad, en forma lo suficientemente segura que les permita poner todo su cariño, todo su entusiasmo, todo su esfuerzo, para hacerla producir aquello que sea posible en provecho propio y no en el de un propietario

que obtiene los beneficios sin haber puesto de su parte la menor actividad; a eso va encaminada la Reforma agraria. Realmente, si en España existieran las colectividades de que habla el señor Balbontín, sería una cosa magnífica que nosotros pudiéramos entregar a tales colectividades de campesinos grandes extensiones de terreno para que las explotaran directamente; mientras esto no exista, nosotros debemos atender a las realidades y dar la tierra a los cultivadores directos. Existe, además, como sabe muy bien el Sr. Balbontín, una nueva superestructura, en la que pueden entrar estos cultivadores directos, constituirse en Cooperativas y hacer el trabajo en común, en lo que sea posible, y esto se realizará porque la posesión del suelo, el trabajo que se efectúe con la esperanza de una remuneración y con la libertad que da la posesión, así segura, del suelo que uno trabaja, indudablemente será una escuela de ciudadanía que preparará a la gente para constituirse después en Cooperativas de producción, con objeto de poder realizar las grandes explotaciones, teniendo un sentido más económico y más técnico, que no el trabajo así diseminado y la propiedad dividida.

A eso va, como digo, la Reforma agraria, y no a otra cosa. En ninguna parte de la Reforma agraria podrá decir el Sr. Balbontín que se vea la defensa, ni siquiera un punto de escape, de los grandes propietarios, de los grandes terratenientes; éstos, con la Reforma agraria, quedan completamente vencidos y eliminados. Con esto puede estar satisfecho el Sr. Balbontín, porque ya no se trata, sencillamente, de teorías que no han de realizarse, sino de hechos que se están realizando. Nada más.

Es prega a tots els subscriptors de JUSTÍCIA SOCIAL que no hagin fet efectiva llur subscripció, ho facin a la major brevetat, perquè ultra facilitar les tasques administratives es recolliran els cabals indispensables per a la bona marxa financiera del dit setmanari.

Obrers! Propagueu JUSTÍCIA SOCIAL

CRÈDIT I PREVISIÓ

SOCIETAT COOPERATIVA
Corts, 676, 1.ª - Tel. 16871

L'objecte de la Societat és practicar la cooperació en el crèdit, l'estalvi i la previsió suprimint el lucre en aquestes activitats